# PLATONIS MENEXENVS, *Sive,* FVNEBRIS ORATIO.

[Exhortatio ad patriam amandam *atq; defendendam.*]

CANTEBRIGIÆ,
Ex officina THOMAE THOMASII
*Inclytæ Academiæ Typographi.*

1587.

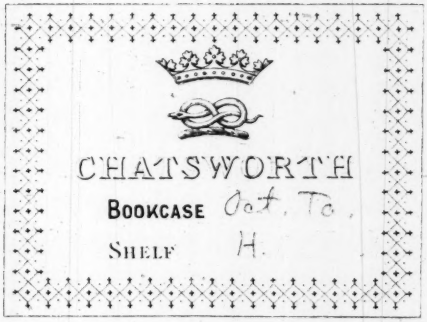
CHATSWORTH
BOOKCASE Oct. To.
SHELF H.

Dampier. 1713.

Mr Ames has made no mention of this very scarce Book, which I take to be the first printed in Greek at Cambridge, as the little Pieces of Lucian printed in 1521 by John Siberch were only Translations from the Greek. Thomas Thomas, the Printer of this, was Fellow of Kings College, which he left & followed the Business of printing.

# IN PLATONIS MENEXENVM

## ARGVMENTVM.

*Continet Menexenus Exhortationem ad patriam amandam, atque colendam. qua* [illegible] *debent instructi esse illorum animi qui Remp. commodè sunt administraturi. afferri enim* [illegible] *debet à bono cive ad Reip. munera hæc* [illegible] *atque charitas in patriam. In hunc finem Plato commemorat funebrem illam orationem, quæ pro more atq; instituto Reipubl. Atheniensis quotannis solebat recitari Athenis, in festis Februariis. i. publico eorum funere qui pro Republ. cecidissent. Illorum virorum laudes hîc copiosè describuntur, & quibus Athenienſium temporibus illi pro patriæ*

*triæ ſalute atq; libertate ſanguinem profundere minime dubitarint. Hac de cauſa Athenienſis hiſtoriæ doctam ſanè & elegantem ſummam colligit, ſicuti ex ipſius orationis verbis apparet. denique, inſtitutis imaginibus mortuorum illorũ manes introducit, qui & liberos & parẽtes compellẽt, & cõmoda præcepta vtriſque dictẽt. Eò autem redit ſermonis ſumma, vtî vnuſquiſq; patriæ ſuæ ſalutem atq; incolumitatem omnibus rebus ſuis, ſuæq; adeò vitæ, lubenter anteponat, eoſq; beatos exiſtimet, qui hujuſmodi rerum cauſa ſãguinem profuderint, quos & laus & merces maneat ſempiterna.*

# ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΜΕΝΕΞΕΝΟΥ

## ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ.

ΕΞ ἀγορᾶς, ἢ πόθεν Μενέξενος; ΜΕ. Ἐξ ἀγορᾶς, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ βουλευτηρίου. For. ἢ δῆλα δὴ ὅτι, &c.

ΣΩ. Τί μάλιστα σπουδὴν βουλευτήριον ἔχει; ἢ δῆλα δὴ ὅτι σπουδὴν ἔσχηκας καὶ συμβεβούλευκας ἤδη τέλεον ἡμῖν ἔνδοξος καὶ ἱκανῶς ἱκανὸς λέγειν. δεῖ τὰ μείζω ὑπανεῖς πρέπειν σοι, καὶ ἄρχειν ἡμῶν, ὦ θαυμάσιε, ὅσῳ περ καὶ πρεσβύτερος, τηλικοῦτος ὤν; ἵνα μὴ ἐπιλάθῃ ὑμῶν ἡ ἡλικία δεόντων, ἡμῶν ὑπομιμνήσκων. ΜΕ. Ἐὰν σύ γε, ὦ Σώκρατες, ἐθέλῃς καὶ συμβουλεύῃ ἄρχειν, προθυμήσομαι· εἰ δ' μή, οὐ μὰ τὸν Δία οὐκ ἐπιτρέψω. ΣΩ. Ἆρα ἐπὶ βουλὴν ἥκεις; πάνυ γὰρ ἔοικεν ὁ βουλὴ μέλλει πράξειν ἃ δεῖ πρᾶξαι περὶ τὴν βουλήν· ἐπιτέτευχε γὰρ ὧν ἐπεθύμει. ΜΕ. Πάνυ γε, ἀλλὰ πάνυ ἔλαττον. ΣΩ. Οὐδέν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντες τὸν ἀεὶ χρόνον ἐπιτυγχάνουσιν μᾶλλον. Ἀ. Ἐχέτω ἢ δίωγμα αἱρεθήσεται. ΣΩ. Καὶ μὴν σὺ Μενέξενε πολλὰ ἀγαθὰ κτησάμενος ἐν τῇ πρόσθεν ἀρχῇ ἐπανήκεις· ἐὰν δὲ τοιαῦτα ἐπιτηδεύῃς καὶ ἐν τῇ νῦν ἀρχῇ, καὶ τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν

τήσῃ, καὶ ἐπαίνῃ αὖ ἐπυγὰ, καὶ ἐὰν φαῦλος, ἢ ὅσ' ἀνδρῶν σοφῶν τε, καὶ ὁ κ
εἰκῇ ἐπαινούμενον, ἀλλὰ ἐκ πολλῆ χρόνῃ λόγοις παρεσκευάσμενον. οἷ
οὕτω καλῶς ἐπαινεῖσιν, ὥστε καὶ τὰ μεγίστα, καὶ τὰ μὴ περὶ ἑκάστου, λέ-
γοντες, καλλιστά πως τοῖς ὀνόμασι ποικίλλοντες, γοητεύουσιν ἡμῶν τὰς
ψυχὰς, καὶ τὸ πόλιν ἐγκωμιάζοντες καὶ πάντας δόποις. Καὶ τοὺς τε-
τελευτηκότες ἐν τῷ πολέμῳ καὶ τοὺς παρόντας ἡμῶν ἅπαντας τοὺς
ἐγκωμιάζει, καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς τοὺς ἔτι ζῶντας ἐπαινοῦντες. ὡς ἔγωγε,
ὦ Μενέξενε, ἡδέως ἀκροώμενος πάνυ διατίθεμαι, ἐπαινόμενος ὑπ' αὐτῶν. καὶ
ἑκάστοτε ἐπικαλοῦμαι καὶ κηλούμενος, ἡγούμενος ἐν τῷ ἀκροᾶσθαι
μείζων, καὶ γενναιότερος, καὶ πολλαπλάσιον γεγενῆσθαι. καὶ οἱ ἅ σὺ τὰ πολλὰ
εἰωθασι ξυνεῖναι ἐμοὶ ξυνδεδρακότες πολλάκις ἤδη, καὶ ξυναναπεπαυμένοι. ἐκ δὲ οὗ ἐγὼ σεμ-
νότερος ἐν τῷ ἀκροᾶσθαι γέγονα. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ταυτὰ ταῦτα δοκοῦ-
σί μοι πάσχειν, καὶ ἐκ ἐμὲ καὶ ἐκ τὸν ἄλλων πόλιν, θαυμασιωτέραν
αὐτὴν ἡγεῖσθαι εἶ ἢ πρότερον, ὑπὸ τῶν λέγοντος ἀναπεπεισμένοι. Καὶ
μοι αὖ τὴν ὑ σεμνότητα ἀκροᾶσθαι ἡδίονος πολὺ ἢ πρεῖς· ὅτ' ἐς ἴναυλος
ἀνὴρ τε καὶ θεὸς ἐπῇ λέγοντος ἀκροᾶσθαι· ἐκ δὲ τότε ἐς τὰ αὐτὰ, ὥστε μοὶ
γελοῖα πεπόνθη ἡ πολλὴ ἡμέρα ἀναμιμνησκομένῳ ἐμαυτοῦ, καὶ αἰδῶ ἀνομαι
σοῦ γῆς εἶμι. τέως δ' ὅμως μονοῦχι σὺ μακρῶν νήσοις οἰκεῖν. ὅτ' ἐς
ἡμῖν ὁ μ' ἡπορεῖ δ' ἐξιοῖ εἶσιν. ΜΕ. Ἀλλ' οὐ θαυμαστὸς, ὦ Σώκρα-
τες, τοὺς μ' ἡπορεῖς. καὶ μέντοι ὅμως ἐγὼ ἐπαινοῦντα ἐ πάνυ ὀλιγο-

ρήσειν

ρήσειν. ὀξὺ γὰρ νῦν γε πανταπασιν ἡ αἵρεσις γέγονεν, ὥστε ἴσως ἂν καλ-
καδόσε ἴοι ὁ λέγων ὥσπερ αὐτοσχεδιάζων. ΣΩ. Πόθεν, ὦ γαθὲ εἰσὶν
ἐκείνοις τούτων λόγοι παρεσκευασμένοι, καὶ ἅμα καὶ αὐτοσχεδιάζουσι
τοιαῦτα καλεπόν. εἰ μὲν γὰρ δέοι Ἀθηναίους, ἐν Πελοποννησίοις δὲ
λέγειν, ἢ Πελοποννησίους ἐν Ἀθηναίοις, ἀναδοὺς ἂν ῥήτορος δέοι τοῦ
πίσυντος, καὶ εὐδοκιμήσοντος· ὅταν δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζηται ὁποσονοῦν
καὶ ἐπαινεῖ, κἀδὴν μέγα δυνεῖ δοκεῖν λέγειν. ΜΕ. Οὐκοῦν, ὦ Σώκρατες,
ΣΩ. Οὐ μὰ τὸν, μὰ Δία. ΜΕ. Ἢ οὖν εἶός τ' ἂν εἴη αὐτὸς εἰπεῖν, εἰ
δέοι, καὶ ἕλοιτό σε ἡ βουλή; ΣΩΚ. Καὶ ἔμοιγε μάλιστα. ΜΕ. Μεγάλην γ' ἄρα
δυνάμεσιν οἴει τὴν ἐπιστήμην εἶναι, ὦ πολλάκις ἐγὼ καὶ σὲ καὶ ἄλλους ἐπαινῶ
ἃς ῥητορικῆς; ἀλλ' ἴσως καὶ ἄλλως ἁπλοῦς καὶ οἷός τε πείθειν ἱκανῶς
ἔσῃ, ἐὰν δὲ καὶ διαφέρωσι τῶν Ἑλλήνων. Περικλέους τοῦ Ξανθίππου.
ΜΕ. Τίς αὖ τις * ἢ Διονύσιος Ἀσωπίαν λέγεις; ΣΩ. Δέγω δὲ καὶ Κόννα τὸν Μητροβίου. Οὗτοι γάρ μοι δοκοῦσιν ἱκανοὶ γεγονέναι, μὲν καὶ ὁ ῥητορικὸς, οὐ τοσοῦτον μὲν ἂν σχεδὸν ἐμοὶ δοκεῖν ἀνδρὶ γε ἀνδρὶ διαφέρειν ἐπιστήμῃ τῆς λέγειν. Ἀλλὰ καὶ ὅστις ἐμοῦ κάκιον ἐπαιδεύθη, μισοπονηρὸν μὴ ἀπεικὸς οὐκ ἐπαιδεύθη, ῥᾳδίως ἂν εἴη Ἀθηναίοις ἐπαινέσαι τοὺς Ἀθηναίους, ὅμοιος καὶ ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινέσαι ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινέσαι ἐν Ἀθηναίοις. ΜΕ. Καὶ τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν, εἰ δέοι σε λέγειν; ΣΩ. Αὐτὰ μὲν παρ' ἐμαυτοῦ ἴσως οὐδέν· Ἀσπασίας δὲ καὶ χθὲς ἀκηκοὼς λόγους, εἰ καὶ σοὶ

*For.* ἢ δῆλον ὅτι, *&c.*

For. οἶσθ' ὅ τι
ἔχουσι, ὦ Σ.

Ἔγωιγε δὴ σπουδάζω τε ὑπὲρ ἡμῶν καὶ βούλομαι μᾶλλον ἢ μὴ τοὺς
παρόντας ἡμᾶς ἐπαινέσαι. Δεῖ δὴ πως πρὸς λόγον, ὅστις
τοὺς μὲν τετελευτηκότας ἡμῶν εὖ ἐποίησε, τοῖς δὲ ζῶσιν ἡμῖν ἀφορ-
μὴν παρέσχηται· ἐν γὰρ νῷ μοι μάλιστ' ἂν καὶ δέοι λόγου εἶναι τῷ νῦν ἐκφέροντι
ἐπιτάφιον· πατέρας γὰρ ἢ μητέρας, καὶ εἴ τινες τῶν ἄλλων ἔτι προ-
γόνων λείπονται, τέλος ὁ θάνατος δυσμενεῖς. Τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος
λόγος φανείη, ὃς πάρεσται ἂν ῥᾳδίως αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐπαι-
νοῦντες; οἵ τε ζῶντες τοὺς ἑαυτῶν εὐφραίνουσι, εἰ δρεπτοὶ, καὶ τοῖς τε-
λευτῶσιν αὖ τὸ ζῶντων σπουδὴ πολλὰ ἐξακτός.

Δοκεῖ μοι χρῆναι, καθ' φύσιν, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ἡμᾶς ὄντας οὕτω καὶ ἐπαι-
νεῖν αὐτούς. ἀγαθοὶ δὲ ἡμῶν ἐφάνησαν διὰ τὸ φῦναι ἐξ ἀγαθῶν. πρῶτον εὐγενείᾳ
ἄν τινα σφῶν αὐτῶν ἐγκωμιάζωμεν· δεύτερον δὲ, ἔφην τε κἀγὼ παι-
δείᾳ· ὅδε δὲ τούτοις, τρίτον ἤδη, ἔργων παρέξειν ἐπιδείξομεν, ὡς καλῶν καὶ
ἐσθλῶν τούτων ἀποφήνασθαι. Τῆς μὲν εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖς δὲ ἐ-
κ τῶν πεπραγμένων ἡδονὴ, ἣν ἕκαστος ἔσχε, καὶ δι' ἃς ἐν λόγοις τάττει ἕκαστα μεμ-
νημένοις τε καὶ τῷ ἔργῳ· ἐγκωμιαστὰς γὰρ ἡκάστην, ἀλλ' οὐ τοὺς
ἔχοντας, καὶ πρὸς ἅπασι τοῖς ἀποδεδειγμένοις καὶ ζῶντας καὶ τετελευτηκόσιν
ἐκ τοῦ μετρίως, ὡς ἄλλοι, ἀλλ' ἴσον μηδὲν τὸ χεῖρον ἐν τῷ λόγῳ τοῦ κατὰ
τὴν ἀλήθειαν πράγματος ἐν οἰκείοις τύποις τὸ τεκμήριον, καὶ ὅρα μάσκη,
καὶ ὑπὸ σοφιστῶν. Διαφέρειν γὰρ καταῤῥᾳθυμίαν ἀνδρῶν τὸν μητέρας,

In Ald. ἡμιν-μιμῶ, pro ἡμο-μιμῶ, non pro ἡμιν-μιμῶ, ut in Ger, potius enim ἡμιν-μιμῶ vel ἡμιν-δύνη dicendum fuisset.

πόνου ἢ τοῦ κερατοῦ ἐπιδόσεως, ἀλλ' ἕνεκα καὶ τοῦτ' ἄλλου. εἰς ἢ σοῦ
ἀλλαχόθι ἡδονῆς, πόνου ἀφωρισμένου, ἀπῆκε τοῖς ἐπιδεέσι. προσαρμόττει ἢ καὶ
αὐξήσεως μεῖς ἥκιστα, ἀρχομένοις καὶ διὰ βραχέως αὐτῶν δυνὸς ἐπιγε-
γλυφότ' ἂν τὰ μὴ ὀνόματα πρόσπιπτε ἐν τῷ τοιῷδε ἐφεξῆ. ἔοικεν γὰρ οὐδὲ ἓν
ἐν ἡμῖν πεπεισμένοις, μεῖς τε τοῦ καὶ ἡμέρᾳ ἐν ἄπαντι τὴν καὶ
πρῶτος παιδιωσάμενον, καὶ μεῖς τοῦ ὑπὲρ τῆς χάριτος φιλανθρώπου
ἡδονῆ τε καὶ χρῆσιν ἀπολαύσαντος. ἡμιτελὲς ἢ καὶ παιδαγωγίας
ἐστὶ οἱ τῶνδε μεῖγνυσι, ὥστε πολλὰς ἡγεμονικωτάτους, ἵνεκεν
δὲ ἔχει ἀνὰ βραχέων διαπαντὸς. Παιδεία γὰρ, ὑφὴ ἀνδρὸς
ἀεὶ καὶ μὴ, ἀγαθῶν ἢ ἢ ἐναντία, καὶ ἐν. ὡς δὴ ἐν καὶ πολλοὺς
ἐκτάσεως οἱ περὶ δὲ ἡμέρᾳ, ἀναλαμβάνειν ἐλαθεῖν, εἰ ἢν μὴ καὶ ἐκείνου
ἀγαθοῦ καὶ οἱ νεῖ εἶσι, οὗ ἐπὶ τοῦ χάσεως ὅσοι οἱ τοιαῦτα πολλοί. ἢ
γὰρ αὖθ' πολλὰ ἢ τότε ἢν καὶ νεῖ ἀεὶ καὶ τοῦ τε πολλὰ
ἰκόμεθα, καὶ τ' ἀεὶ χρόνον ἐξ ἐκείνου οἷς παπαλαί. καὶ ἢ μὴ αὖ-
τοῦ, ἅπαξ καὶ ἅπαξ, ὃ ἢ, ἄλλος τ' ἂν χαίρῃ· ἔστ ἢ τῇ ἀνθρώπου μεῖ ἐπ-
ἀδεῶς πολλοὺς ἀεὶ καὶ. βασιλεῖς μὲν γὰρ ἐπὶ ἡμῖν ἐστιν αὖθις
ἢ, τότε μὲν ἐκ ἡμῶν, τοῦ ἢ αἰρεθεῖσι. ἱκανῶς ἢ τ' πόλεως παπαλαί
τοῦ πλῆθος τοῦ ἢ ἀρχαῖς ἐπὶ ἅπαντ ἢ κράτος τοῖς καὶ ἀξιοῦν ἀεὶ τοῖς ἢ
καὶ ἔτ' ἐπὶ ἀνθρώπ, ἀλλ' τε πολὺς ἐπ' ἀγαθοῖς πολέμου, ἀπολιπόμενοι ἐ-
θεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις τοιαῦτα ἐπ' αὐτῷ ἐν ἡμῖν πόλεσιν ἀλλὰ

οὐθέν, ὁ δὲ ξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς ἦν, χρήσιμος καὶ ἄρχειν αὐτὸς ἡμῖν
ἢ πολιτείας ταύτης ἢ ἐξ ἴσου μετέσχε. καὶ μοὶ γὰ δοκοῦσι πόλεις ὀλι γα-
χοῦ πάντων κατεσκεδασμένας ἀνθρώπων εἶσι καὶ ἀνωμάλων, ὥστε αὖ-
τῶν ἀνόμαλοι καὶ αἱ πολιτεῖαι, πυραμίδες τε καὶ ὁλιγαρχίαι. οἰκοῦσι
δὴ, ἴσως μοὶ δοκοῦσι, οἱ μὲν, ὡς ἕκαστοι ἀλλήλοις νομίζοντες· ἡμεῖς δὲ καὶ
οἱ ἡμέτεροι, μιᾶς μητρὸς παῖδες ἀδελφοὶ φύντες ἐκ ταὐτοῦ μὲν ὅλοι
ὁδὶ ὅλος ὁ δεῖνα ἀλλήλων ἴσμεν· ἀλλ' ἡ ἰσογονία ἡμᾶς ἢ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν
ἀναλαμβάνει ζητεῖν κατὰ νόμον, καὶ μισθοῦ ἄλλῳ ὑπηρετεῖν ἀλλήλοις, ἢ ἀρε-
τῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως. ἔνιοι δὲ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τετραμμένοι εἰ
τῶνδε πατέρες, καὶ οἱ ἡμέτεροι, καὶ αὐτοὶ ὅτοι, καὶ καλῶς φύντες,
πολλαὶ δὴ καὶ καλαὶ ἔργα ἀπεφήναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ
καὶ δημοσίᾳ ὁλόμυθοι δεῖν· ἔφη τις ἐλευθερίας καὶ Ἕλλησιν ἔφη Ἕλ-
λήνων μάλιστ' ἂν, καὶ βαρβάροις ἔφη ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων. Εὐθύφρονος
μοὶ δοκοῦσι καὶ Ἀμαζόνων ὅπως ἐλευσάντων ὅτι τῶν χώρων, καὶ τῶν ἔπι
σεστέρων, εἰς ἡμῶν αὖλο, καὶ εἰς ἡμῶν Ἀργείας μὲν Καδμείους, καὶ
Ὑπερβορείους μὲν Ἀργείους, ὅ, τε χρόνος βραχὺς ἐξίοις διηνήκασε,
πάντα τε αὐτῶν ἤδη καλῶς τῷ ἀρετῷ ἐν μουσικῇ ὑμνοῦσιν, οἷς
πάντας μιμοῦνται. ἐὰν δοκῶ ἡμεῖς ὁλιγωρῶμεν τὰ αὐτὰ λέγω ἐγὼ
ἀεὶ καμοῦ, τέχ' ἂν ἄλλοτε μνησθείημεν. ταῦτα μοὶ δοκεῖ διὰ ταῦτα
ἐμοὶ μοι εἰρῆ, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τῷ ἀξίωσε, οὗ δ' ἄν τις πρώτης πρὸ δόξης

ἀξίως

ἀξίαν ἐσθ' ἀξίους καλοῦν ἔχει, ἔτι τε ἔστιν ἐν ἀμαυσίᾳ τέτων πλεῖ μεν δικῆ χρῆναι δημοσιδῆναι, ἐπαινοῦντά τε καὶ σεμνύνοντα τοῖς ἄλλοις, ἐς ἃ δὲ ἐκ ἐμοὶ δοκεῖ πάνυ πάντων αὐτὸν δεῖναι, παραπίπτειν δ' ἐκ ἀγαθὸν ἐδὲ τοῦτο. ἔστι δὲ τέτων εἷς λόγος πρῶτα, Πέρσας ἠνεμένους τῆς Ἀσίας, καὶ δεσποτεμένους τῶν Εὐρώπης, ἔχειν ἐκ τῆς δὲ τῆς χάριτος ἔκυρον, γονῆς δὲ ἡμέτερον. εἶτ' ἐκ δίκαιον καὶ χρὴ πρῶτον μεμνημένους, ἐπαινέσαι αὐτῶν τῶν ἀρετῶν. δεῖ δὲ αὐτῶν ἰδεῖν, εἰ μέλλομεν τοὺς καλῶς ἐπαινεῖν. ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἡμῶν λέγω, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐδούλευε τότε δὲ ἔτι Καπετ' ἦν ὁ μὲν πρῶτος, Κῦρος, ἐλευθερώσας Πέρσας τε αὐτῶν πολίτας τῷ αὐτῷ φρονήματι, ἅμα καὶ τοὺς ἀρχοντας Μήδους ἐδουλώσατο, καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρι Λιγύπτου ἦρξεν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτῷ, Καμβύσης τε καὶ Λιβύης, ὅσην δύνατο τὴν, ἐπεβάσατο. τέτος δὲ, Δαρεῖος, πλὴν μικρᾶς χερρονήσου Σκυθῶν τῶν ἀρχαίων ἐκράτησε, ναυσὶ δὲ, τῆς τε θαλάττης ἐκράτησε καὶ τῶν νήσων, ὥστε μηδὲ ἀξιοῦν ἀντίπαλον αὐτῷ μηδένα εἶναι· αἱ δὲ γνῶμαι δεδουλωμένοι ἀπάντων ἀνθρώπων ἦσαν, ὑπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ μαχίμων γένη κατεδεδουλωμένη ἦν ἡ Περσῶν ἀρχή. αἰπαισάμενος δὲ Δαρεῖος ἡμᾶς τε καὶ Ἐρετρείας, Σάρδεων ἐπιβεβουλευκότων ἐνέπρησε δόλιον, πέμψας μυριάδας μὲν πεντήκοντα ἔν τε πλοίοις καὶ ναυσὶ, ναῦς δὲ τετρακοσίας, ἄσπερ ἤρξατο εἶπεν ἤκειν ἄγοντα Ἐρετρείας καὶ Ἀθηναίους, οἳ βάλοντο τῷ ἑαυτῶν κεφαλὴν ἔχειν. ὁ δὲ πολύ-

*Ροβ ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἡμῶν λέγω, ὅτε. &c.*

ξυμπάντων δὴ ἐν τῷ δι' ἠπείρου. εἰς δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐπὶ Ὀλυμπιάδος, καὶ τοὺς ὑπὲρ τῶν μάχας ἐπὶ πλεῖστον χρόνον διαπολεμήσαντας Ἕλληνας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, μαθηταὶ ὄντες Μαραθῶνι γενόμενοι, τὰ μὲν ἔξω δικαιοσύνης τῆς πρὸς θεοὺς ἀνεπίληπτον, τὰ δὲ πρὸς ἀνθρώπους, τοῖς μὲν Ἕλλησι θαυμαστὴν ἀρετὴν ἐνδειξάμενοι καὶ γενικὴν δόσιν, καὶ δι' αὐτῶν ἀνδρῶν πολλὰ μὲν ἂν τις ἔχοι διελθεῖν, καὶ ἃ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐπεμέμνηντο καὶ τῇ γῇ καὶ θαλάττῃ, καὶ ὡς ἡμιμάχια τιθέμενοι, ὁ μὲν δεκάτῃ καὶ ἑνδεκάτῃ καὶ δυοκαιδεκάτῃ, τὰ τοῦ μηδισμοῦ, ὅτι τοῦ ἕνεκα ἦλθον τοῖς Μαραθῶνι διεπράξαντο. οἱ μὲν δὴ Μαραθῶνι πρόσθεν μόνον ἐπιδείξασθαι τοῖς Ἕλλησιν ἄξιοι ἦσαν ὡς ἀνδρεῖοι γενόμενοι τὸν βάρβαρον ἐλευθερῶσαι, ἐπὶ πολὺ δὲ ἔτι νῦν ἄξιον. καὶ δόξαν εἶχον Πέρσαι ἄμαχοι εἶναι καὶ θαλάττῃ καὶ πεζῇ, καὶ πλήθει, καὶ πλούτῳ, καὶ τέχνῃ, καὶ ῥώμῃ. τοῦτο δὴ ἄξιον ἐπαινεῖν τοὺς ἀνδρας τοὺς τότε θαυμαστοὺς ὄντας, ὅτι τὴν ἐλευθέραν φύσιν ἀπέλυσαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔπαυσαν φοβεροὺς μύσας πᾶσιν ὑμῖν τε καὶ ἄλλοις. καὶ ἐν μὲν τῷ πρότερον δὴ ξυμβαίνει, τὸν τε Μαραθῶνι μάχεσθαι μόνον, καὶ τὸν ἐν Σαλαμῖνι θαυμαστὸν ὄντα, παιδεῦσαι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, καὶ μᾶλλον καὶ τῇ γῇ, ὑπὸ δὲ τῷ καὶ θαλάττῃ, μαθήματα καὶ ἐδιδάξατο μὴ φοβεῖσθαι τοὺς βαρβάρους. τρίτον δὲ λέγω τὸ ἐν Πλαταιαῖς ἔργον, καὶ ἀνδρῶν ἠρίστευσε, καὶ ἐνίκησαν τῆς Ἑλλάδος σωτηρίας. ποῖον δὴ τοῦτο λέγω ἐγώ τε καὶ Ἀθηναίων τὸ μὲν ἔξω ἐπιδεῖξαι τὸν

ὅτοι πάντες ἤμυναν, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀρετὴν νικῶντες ὑφ' ἡμῶν ἐξ-
καμμάζονται, καὶ εἰς ὕστερα χρόνον ὑπὸ τούτων ὑβρισμένοι. μὴ δὴ τοῦτο πολλαὶ
μὲν πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἔτι ἦσαν μὴ τοῦ βαρβάρου, αὐτοὺς δὴ ἠγνόλλετο
βασιλεὺς ἀναπείθειν ὡς ὀπηχειρήσων πάλιν ὅτι τοὺς Ἕλληνας. διὰ ταῦ-
τον δὴ καὶ τούτων ἡμᾶς ὀπημνησθῶναι, οἳ τοῖς τῶν πρότερον ἔργοις τέλος
τῆς σωτηρίας ἐπέθεσαν, ἀναγκασθέντες μόνοι καὶ ἐξελάσαντες παῖ τὸ βάρ-
βαρον ἐκ τῆς Θαλάττης. ἦσαν δ' οὗτοι οἱ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμα-
χήσαντες, καὶ οἱ εἰς Κύπρον στρατεύσαντες, καὶ οἱ εἰς Αἴγυπτον πλεύσαν-
τες, καὶ ἄλλοσε πολλαχόσι· ὧν χρὴ μεμνῆσθαι, καὶ χάριν αὐτοῖς εἰδέ-
ναι, ὅτι βασιλέα ἐποίησαν, δείσαντες, τῇ ἑαυτῶν σωτηρίᾳ τὸ νοῦν προ-
σέχειν, ἀλλὰ μὴ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐπιβουλεύειν φθορᾷ. καὶ εἰκὸς μὲν
δὴ πάσῃ τῇ πόλει διωλυπῆσθαι ὁ πόλεμος, ὑπὲρ ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλ-
λων ὁμοφώνων προὸς τοὺς βαρβάρους. εἰρήνης δὲ γενομένης, καὶ τῆς πόλε-
ως τιμωμένης, ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς, ὃ δὴ φιλεῖ ὀπὶ τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὖ
πράττουσι προσπίπτειν· ἐρῶτων μὲν, ζῆλος, ὑπὸ ζήλου δὲ, φθόνος. ὃ καὶ
τοῦτο τὸ πόλυ ἄκουσαν ἐν πολέμῳ τοῖς Ἕλλησι κατέστησε. μετὰ δὲ
τοῦτο γενομένου πολέμου, σαφέστατον μὲν ἐν Τανάγρᾳ, ὑπὲρ τῆς Βοιω-
τῶν ἐλευθερίας Λακεδαιμονίοις μαχόμενοι ἀμφισβητησίμου δὲ τῆς
μάχης γενομένης, διέκρινε τὸ ὕστερον ἔργον. οἱ μὲν γὰρ φεύγοντο ἀπόν-
τες, κατέλαβον τὴν Βοιωτῶν, οὓς ἐβοήθουν· οἱ δ' ἡμέτεροι, κείμη-

μένοις

μέρος ἐν Οἰνοφύτοις νικήσαντες, τοὺς ἀδίκως φεύγοντας, δικαίως κατηγαγον. ὅτοι δὴ πρῶτοι μὲν τὸν Περσικὸν πόλεμον, Ἕλλησιν ὢν τὸν τῆς ἐλευθερίας βοηθοῦντες πρὸς Ἕλληνας ἄνδρες ἀγαθοὶ γιγνόμενοι, καὶ ἐλευθερώσαντες δὶς ἐβοήθουν, ἐν τῷδε τῷ μνήματι τιμηθέντες ὑπὸ τῆς πόλεως πρῶτοι ἐτέθησαν. μετὰ δὲ ταῦτα, πολλοῦ πολέμου γιγνομένου, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὁπισταλέντων, καὶ τειμώντων τὴν χώραν, καὶ ἀναξίαν χάριν ἐκτινόντων τῇ πόλει, νικήσαντες αὐτοὺς ναυμαχίᾳ οἱ ἡμέτεροι, καὶ λαβόντες αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας Λακεδαιμονίους ἐν τῇ σφαγίᾳ, ἐξὸν αὐτοῖς διαφθεῖραι, ἐφείσαντο, καὶ ἀπέδοσαν, καὶ εἰρήνην ἐποιήσαντο· ἡγούμενοι πρὸς μὲν ὁμόφυλον μέχρι νίκης δεῖν πολεμεῖν, καὶ μὴ δι' ἔριν ἰδίαν πόλεως, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων διαλλυσαι· πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους, μέχρι διαφθορᾶς. τοιούτους δὴ ἄξιον ἐπαινέσαι τοὺς ἄνδρας, οἳ τοῦτον τὸν πόλεμον πολεμήσαντες, ἐνθάδε κεῖνται, ὅπι ἐπέδειξαν, εἴτις ἄρα ἡμφισβήτει, ὡς ἐν τῷ πρότερῳ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἄλλοι πρὸ ἐκείνου ἀμείνους Ἀθηναίων, ὅπι ἐκάλυπτε ἀμφισβητοῖεν. ὅτοι γὰρ ἐνταῦθα ἔδειξαν, καταστάντες τῆς Ἑλλάδος πρὸ γιγνόμενοι τῷ πολέμῳ, τοὺς πρότερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων χειρωσαμένους. μετὰ δὲ τοῦτο τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸν κοινὸν τοῦτον νικῶντες ἐδίωκον. τέλος δὲ πόλεμος μετὰ ταῦτα τῷ εἰρήνῃ ἀνέλπιστός τε καὶ δεινὸς ἐγένετο. ἐν ᾧ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ τελευτήσαντες,

ἐνθάδε κεῖνοι πολλοὶ μὲν ἀμφὶ Σικελίαν πλεῖσται βόπυμα σκαπτες, ὑπὲρ τῆς Ἀσιατίνων ἐλευθερίας, οἵς βοηθοῦντες διὰ τὸς ὄρκους, ἐπλεύσαν εἰς ἐκείνους τὸς τόπους. διὰ δὲ μῆκος τῆς ὁδοῦ εἰς ἀπορίαν τῆς πόλεως καταστάσης, καὶ ἐνδεᾶς ὄντας αὐτοῖς ἐπιτηδείων, τότε ἀπιστοῦντες ἐδυσώπησαν. ὧν οἱ ἐχθροὶ καὶ προσπολεμήσαντες πλείω ἔπεσον ἔχοντες σωφροσύνης καὶ ἀρετῆς, ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι· πολλοὶ δὲ ἐν ταῖς ναυμαχίαις ταῖς κατ' Ἑλλήσποντον, μιᾷ μὲν ἡμέρᾳ πάσας τὰς ἢ πολεμίων ἑλόντες ναῦς, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας νικήσαντες. ὃ δ' εἶπον δεινὸν καὶ ἀνέλπιστον τῷ πολέμῳ γενέσθαι, τόδε λέγω τὸ εἰς τοσοῦτον φιλοτιμίας ἐλθεῖν πρὸς τὴν πόλιν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὥστε τολμῆσαι τῇ ἐχθίστῃ δουλεύειν βασιλεῖ, ὃν κοινῇ ἐξέλασαν μὲθ' ἡμῶν, ἰδίᾳ τοῦτον πάλιν ἐπάγεσθαι βάρβαρον ἐφ' Ἕλληνας, καὶ συναναδραμεῖσθαι δὴ πρὸς τὴν πόλιν πάντας Ἕλληνάς τε καὶ βαρβάρους. ἔδει δὴ καὶ ἀνθρωπίνης ἐχθρᾶς τὸ τῆς πόλεως ῥώμης τε καὶ ἀρετῆς. οἰομένων γὰρ ἤδη αὐτὴν κατεπολεμῆσθαι, καὶ ἀπειλημμένων ἐν Μιτυλήνῃ τῷ νεῶν, βοηθήσαντες ἐξήκοντα ναυσὶν, αὐτοὶ ἐμβάντες εἰς τὰς ναῦς, καὶ ἄνεμος ἡνύσθησαν ἀμελετήτως ἄεσσι, νικήσαντες μὲν τὸς πολεμίους, λυσάμενοι δὲ τοὺς φιλίους, ἀναξίου τύχης τυχόντες, ὑπ' ἀναιδείας τῆς ὀκλοκάπης, κεῖνται ἐνθάδε. ὧν χρὴ ἀεὶ μεμνῆσθαι τὸ καὶ ἐπαινεῖν. τῷ μὲν γὰρ ἐκείνων ἀρετῇ ἐστὶ καὶ λόγῳ ἐμέτερα τῶν τε ναυμαχίαι

μαχέσαι, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην πόλεμον. δόξαν γὰρ δὴ αὐτοῖς ἦν πόλεμος ἔσ-
χε, μήποτ' ἂν καταπολεμηθῆναι μηδὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. καὶ
οὕτω ἔδοξε. τὴν δ' ἡμετέραν αὐτῶν διαφορὰν, ἐρεσπόμενον, οὐχ ὑπὸ
τῶν ἄλλων. οὐ γὰρ ἔστι καὶ νῦν ὑπὸ γε ἐκείνων ἐκεῖνον ἡμεῖς δὲ
αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐνικήσαμεν, καὶ ἠπήλθομεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἡσυ-
χάσαντες ἡμεῖς, καὶ εἰρήνης πρὸς τοὺς ἄλλους, ἡ οἰκεῖος ἡμῖν πόλεμος
αὐτοὺς ἐπολεμήθη, ὥστε εἴτε ἐμμελῶς εἴτε ἀνθρώποις πεπάσθαι, μὴ
ἂν ἄλλως εὐξασθαι μηδένα πόλιν ἑαυτῇ γενέσθαι. ἐκ γὰρ τοῦ Περσι-
κοῦ καὶ τοῦ ἄσσου οὐ ἀσμένως καὶ οἰκείως ἀλλήλοις συμμίξαντες οἱ πολῖ-
ται, καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι, καὶ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Ἑλλήνων
πόλεμον οὐ μετρίως ἔθεντο. καὶ τούτων ἀπάντων οὐδὲν ἄλλ' αἴτιον,
ἢ τὴν ὄντως ξυγγένειαν, φιλίαν βέβαιον καὶ ἀμόφυλον οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ
παρεχομένην.

ΧΡΗ. Ἀλλὰ καὶ σοὶ ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ τελευτησάντων τῶν ἀλ-
λόων συμφορὰ ἔλαβεν, καὶ διαλλάττειν αὐτοὺς ὡς δυνάμενόν, εὐχαῖς καὶ
θυσίαις, ἐν τοῖς τοιοῖσδε ταῖς χρατῶσιν αὐτῶν εὐχομένους, ἐπειδὴ καὶ
ἡμεῖς διηλλάγμεθα. οὐ γὰρ κακίᾳ ἀλλήλων ἤλθομεν, οὐδ' ἔχθρᾳ, ἀλλὰ
δυσχερέσι, μὴ πύρεσι δὲ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐσμὲν τούτων, οἱ ζῶντες. οἱ αὐτοὶ γὰρ
ἔσμεν ἐκείνοις ἡμῖν, συγγενόμενοι ἀλλήλοις ἔχομεν ὧν τ' ἐπιθυμοῦμεν,
καὶ τ' ἐκτὸς ἐκτήμεθα, μὴ δὲ τοῦτο πεπτωκοῦσι εἰρήνης ἡμῖν γενομένης, ἡσυ-

χέδαν ἦχθαι ἡ πόλις, τοῖς μὲν βαρβάροις συλλεγνώσκουσα, ὅτι πα-
σόντες ὑπ' αὐτῆς κακῶς ἐκακῶς, οὐκ ἐν φαύλῳ ἡμιόνῳ τοῖς Ἕλλησιν ἐγανύκησα, μεμνημένη ὡς οὐ πάσχοντες ὑπ' αὐτῆς, οἷαν χάριν ἀπέδοσαν, κοινωσάμενοι τοῖς βαρβάροις, τὰς τε ναῦς ἐπελόμενοι, αἳ ποτ' ἐκείνοις ἔσωσαν, καὶ τείχη καθελόντες, ἀνθ' ὧν ἡμεῖς τοιχίνων ἐκωλύσαμεν πεσεῖν. Διανοουμένη δ' ἡ πόλις μὴ ἂν ἔτι ἀμιῶσαι μήτε Ἕλλησι πρὸς ἀλλήλων δουλευομένοις, μήτε ὑπὸ βαρβάρων, ὅτου ἄρχει· ἡμῶν δὲ ἐν τοιαύτῃ διανοίᾳ ὄντων, ἠγησάμενοι Λακεδαιμόνιοι τὸς μὲν τῆς ἐλευθερίας ἐπικούρους πεπαυκέναι ἡμᾶς, σφέτερον δ' ἤδη ἔργον εἶ) κατασκευάσασθαι τοὺς ἄλλους, ταῦτ' ἐπεχείρησαν. καὶ μικκὸν μὲν τι δεῖ, οὐ γὰρ πάνυ, εἰ δὲ πολλῶν ἀνθρώπων γεγονότα λέγοιμι ἂν τὰ αὐτὰ ταῦτα. τοῦτοι γὰρ ἴσμεν, ὡς ἐκ πεπαυμένοι ἀφίκοντο εἰς χρείαν τῆς πόλεως τῆς τε Ἑλλήνων οἱ πρῶτοι, Ἀργεῖοι, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι· καὶ τό γε δεινότατον πάντων, τὸ καὶ βασιλέα ἐκ τῶν ἀποικίας ἀφικέσθαι, ὅ τε ἔφεισηναι αὐτῷ μισθαποδόσιν ἄλλοθεν τιὸ σωτηρίαν ἡγέσθαι· ὁμῇ ἢ ἐκ ταύτης τ' πόλεως, ἣν ἐφθόνουμεν ἀπώλλυ. καὶ δὴ καὶ ἐπὶς βούλοιτο τ' πόλεως κατηγορῆσαι δικαίως, τόδ' ἂν μόνον λέγων ἐρέθοι ἂν κατηγορῶν, ὡς ἀεὶ λέγειν φιλονικήσαμεν δεῖ, καὶ τῶν πόνων δεσποτῆς. καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ ἐχοίατ' ἐγκλήσεως κατηγορῆσαι, εἰ δὲ διαφυλάξαι ἃ ἐπεδόκησαν αὐτῇ, τὸ μηδένι ἑκουσίῳ βου-

δεῖν

δεῖν δ' σφᾶς ἀδικηκότων ἀλλὰ δικαίως, καὶ ἐβοήθησε, καὶ τοῖς μὲν Ἕλλωσι αὖθις βοηθήσασα ἐπανέλυσατο δουλείας, αἷς ὑπεδέδεκτο ὕβρεσι καὶ μέχρις ἔτι πάλιν αὐτοὶ αὐτὰς καταδουλώσωνται. βασιλεῖ δὲ αὖτε μόνῳ οὐκ ἐτόλμησε βοηθῆσαι, ἀλλ' ἀμυνομένῃ τὰ ἔσχατα τὴν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς, φυγάδας καὶ ἀθέλοντας ἐάσασα μόνον βοηθῆσαι, ὁμαλοχωμένους ἔσωσε· τειχισαμένη δὲ καὶ ναυπηγησαμένη, ἐνδεξαμένη τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ ἠναγκάσθη πολεμεῖν ὑπὸ Παυσανίου ἐπολέμει Λακεδαιμονίοις, φοβηθεὶς δὲ βασιλεὺς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ εἶδε Λακεδαιμονίοις τὰ κατ' Δελαπίαν πολέμῳ ἀπαχθομένοις, ἀπέσπασε βιαιόμενος ἐξ ἠπείρου τοὺς Ἕλλωτας τοὺς ὑπὸ τῇ ἠπείρῳ (οὗτοι γὰρ πρότερον Λακεδαιμονίοις αὐτῶν ἐξέδοσαν, οἱ μέλλοι συμμαχήσειν ἡμῖν ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις) ἠναγκάσθησαν ὑπ' ἐκείνου, ἵν' αὐτῶν φείσηται εἴη τῆς ἀποστάσεως. καὶ τὴν μὲν ἄλλην συμμαχίαν ἐλεύθη (ἠθέλησαν γὰρ αὐτῷ ἐπιδίδοναι, καὶ ξυνέπεμψαν καὶ Θεσσαλοί, Κρεῖνδιοι, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ ἄλλοι σύμμαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρέξειν, ἐπιδώσειν τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἕλλωτας) μόνοι δὲ ἡμῖν ἐκ τῶν μέσων ἔτι ἐπέδωκαν, οὔτε Θεσσαλοὶ, οὔτε Θηβαῖοι. οὕτω δὴ τὰ τε περὶ τῆς πόλεως βραχὺν καὶ ἐλαφρὸν ἔτερον, βέβαιόν τε καὶ ὑγιὲς ὄντι, καὶ ἔτι ἐπανακαθάρσιον, διὰ τὸ εἰλικρινῶς ἔχ). Ἕλλωτες καὶ ἀμιγεῖς βαρβάρων, οἷοι μὲν Ἕλληνες, ἐλεύθεροι, καὶ Κρεῖνδιοι, καὶ Λίγυπτοί τε καὶ

πλὴν τοῦ τὴν σεμνότητα, μᾶλλον εἰς τὸ πρόσω ἀναχωρεῖν, * ἴσχοντας κόσμον. Ἐγὼ γὰρ δοῦναι καὶ αὐτὸς, ὦ παῖδες ἀνδρῶν ἀγαθῶν, ὑμῖν τε δεξιὰ ἐκελεύσθην, καὶ ἐν τῇ λιτῇ χεῖρι, ὅπου ἂν τῷ ἐντυγχάνω ὑμῶν, καὶ ἀναμιμνήσω καὶ διακελεύσομαι σεμνύνεσθαι εἰ) οἷς ἀείσουσι. ἐν δὲ τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ εἰμὶ ἐντεῦθεν ἃ οἱ πατέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς λειπομένοις, εἴπερ πάθοιεν, ἵνα καὶ ἀκούσωσιν ἅμελλον. φράσω δὲ ὑμῖν ἃ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων, καὶ δι' ἃ νῦν ἡδέως ἂν εἴποιεν ὑμῖν, λαβόντες διὰ μιᾶς μνήμης ἐξ ὧν τότε ἔλεγον. ἀλλὰ νομίζειν χρὴ αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων ἃ ἂν ἀπαγγέλλω. ἔλεγον γὰρ δὴ τάδε, Ὦ παῖδες, ὅτι μὲν ἐστε πατέρων ἀγαθῶν, αὐτὸ μὲν οὐ τὸ νῦν πάρεστιν ἡμῖν δὲ ἐξὸν ζῆν μὴ καλῶς, καλὰς ἀρετὰς μᾶλλον ταύτας, ἀντὶν ἡμᾶς ἢ τοὺς ἐπιτηδείους ἐνεῖδεν κατασκάπτειν, καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων πατέρων καὶ πάντων τὸ πρόσθεν γεγονότων ἀρχὴν ἠνδραποδισμένοι τῷ τῶν αὐτῶν ἀρχόντων ἀδίωτον εἶ), καὶ τῷ τοιούτῳ οὔτε πύλαι ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶ), οὔτ' ὀπὶ γῆς, οὔθ' ὑπὸ γῆς, τελευτήσαντι. χρὴ δὴ, μεμνημένους ὧν ἡμετέρων λόγων, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκῆτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς εἰδότας ὅτι τότε λειπόμενα πάντα καὶ κτήματα καὶ ὀπτηδεύματα, ἀγαθὰ καὶ καλά. ἔστι γὰρ πλοῦτος κάλλει ἕπεσθαι τῷ κοσμίῳ, μετ' ἀνδρίας (ἄλλῳ γὰρ ὁ τοιοῦτος πλοῦτος), καὶ ἐχ ἑαυτῷ) ἔστι σῶμα κάλλει καὶ ἰσχὺς ἕπεσθαι καὶ κρῶ

Scripsisse Plat. puto εἴχοντας κόσμον &c.

καὶ ξωνοικοῦντα, πρόπολα φαίνεται, ἀλλ' ἀρετῆ· καὶ ὑπηφανέσ-
γων ποιεῖ ἃ ἔχοντα, καὶ ἀηφαίνει τίνα δεινίαν. πᾶσά τε ἐπιστήμη
χωρὶς σοφίας καὶ δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία, οὐ σοφία
φαίνεται. ὧν ἕνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διαπαντὸς πᾶσαν πρύ-
τανις θεσμοῖσιν πειθῶ ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ
ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεέστ' εἰ δ' μὴ, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἂν μὲν νικῶ-
μὲν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἡ νίκη αἰσχύνῃ φέρει, ἡ δ' ἥπα, ἐὰν ἡττώμεθα, εὐ-
δαιμονίαν. μάλιστα δ' ἂν νικῴμεθα, καὶ ὑμεῖς *νικῶντες, εἰ πα-
ρασκευάσασθε τῇ πρὸ τεσσάρων δόξῃ μὴ κατεχεσάμενοι μηδὲ
ἀναλώσαντες αὐτῷ γενόντες ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι, οὐκ ἔστιν αἴσχιον
ἢ παρέχειν ἑαυτὸν. τιμώμενον μὲν δὴ ἑαυτὸν, ἀλλὰ δεῖ δόξαν τεσσά-
ρων. εἶεν μὴν δὴ τιμὰς γονέων ἐκγόνοις, καλὸν διασωθῆς καὶ μεγαλο-
πρεπῶς· χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν διασωθῇ, καὶ μὴ τοῖς
ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἄνανδρον, ἀπορίᾳ ἰδίων αὐτῷ
κτημάτων ἢ καὶ ἐυδοξιῶν. καὶ ἐὰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοις
ἂν φίλοις ἡμᾶς ἀφίξεσθε, ὅταν δὲ ὑμᾶς ἡ τεσσάκαυσα μοῖρα
κομίσῃ· ἀμελήσαντας δ' ὑμᾶς καὶ καταφρονήσαντας ὑδεὶς ἐπιμελῶς ὑποδέ-
ξεται, τοῖς μὲν δὴ πᾶσι ταῦτ' εἰρήσθω.

Πατέρας δὲ ἡμῶν, οἵτις εἶσι, καὶ μητέρας * εἰ χρὴ προσαγορεύειν,
ὡς χρὴ ῥᾷστα φέρειν τὴν συμφοράν, ἐὰν ἔρα ξυμβῇ γενέσθαι, καὶ μὴ

ξωνοῦν-

*For.* νικῶτε, νικᾶτε. *Et in iis quæ proxime ſequũtur, malim* κατεχεσόμενοι *&* ἀναλώσοντες, *quæ inngantur cum* διασκεδάσωσθε, *&c. Cæterũ in iis quæ proximè ſequũtur, poſt* ἄχθεσθαι, *deſiderari puto* ὑδὲν.

*Proei nõ dubito quin ſcribendum ſit* ἀεί.

ξώμεθ' ὑμεῖς (οὐ γὰρ τῶν λυπησόντων ἀφεστήκασιν· ἡμᾶς δὲ ἴσως καὶ ἡ ἡμερινὴ πύξις τοῦτο προείρηκεν) ἀλλ' ἰωμένους καὶ ἀνεκτοτέρους, ἀναμιμνήσκειν αὐτοὺς ὅτι ὧν * εὐχονται, τὰ μέγιστα αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἐπήκοοι γεγόνασιν. οὐ γὰρ ἀθανάτοις σφίσι παῖδας εὐχοντο γενέσθαι, ἀλλ' ἀγαθοὺς καὶ εὐκλεεῖς· ὧν ἐπύχοντο, μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων. πάντα δὴ οὐ ῥᾴδιον θνητῷ ἀνδρὶ χρῆναι ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ ἐκβαίνειν. καὶ φέροντες μὲν ἀνδρείως τὰς συμφορὰς, δόξαιεν τῷ ὄντι ἀνδρείων παίδων πατέρες εἶναι), καὶ αὐτοὶ τοιοῦτοι φανείκοντες ἢ, φανεῖεν παρέξειν ἢ μὴ ἡμέτεροι εἶεν), ἢ ἡμῶν τὰς ἐπαίνους καταψεύδεσθαι. χρὴ δὲ ὁδέτερα τούτων, ἀλλ' ἐπαίνους μᾶλλον πάντων, ἡμῶν ἐπαίνους εἶναι, ἔργῳ παρέχοντας αὐτοὺς φανομένους τῷ ὄντι παῖδας ὄντας ἀνδρὸς ἀνδρῶν. πάλαι γὰρ δὴ τὸ Μηδὲν ἄγαν λέγεται καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι. τῷ γὰρ ὄντι δὴ λέγεται. Ὅταν γὰρ ἀνὴρ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ ἀγαθὰ εὐδαιμονίαν φέροντα, ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ δὴ ἢ κακῶς πράξαντων πολλὰ δεῖται ἠναγκάσθαι ἢ τὰ ἐκείνου, τοῦτον δεῖσα πάσασα ζῆν· οὗτος ὅσιον ὁ σώφρων, καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος. οὗτος, γιγνομένων χρημάτων καὶ παίδων, καὶ διαφθειρομένων, μᾶλλον, * πείσεται τῷ παροιμίᾳ. ὅτε γὰρ χαίρων ὅτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται, διὰ τὸ αὐτῷ πεποιθέναι. πιστεύω δ' ἡμεῖς γε ἀξιοῦμεν καὶ τὸν

*Reponendum puto εὐχοντο, vt sequitur.*

*Quidã vet. cod. πάθοιτο, &c.*

ἡμετέρους ἔδη, καὶ βιαίοθα, καὶ φαυλώ· καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ παρὰ
χρεὼν τοιούτους, ἐκ ἀγαπακτοῦντας, ἐδὲ φοβυμένους ἄγαν, εἰ δεῖ τε-
λευτᾶν ἐν τῷ παρόντι. δεόμεθα δὴ καὶ πατέρων καὶ μητέρων, τῇ
αὐτῇ ταύτῃ διανοίᾳ χρωμένους ἢ ὀλίγοι πρὸ βίον διάγειν καὶ εἰδέ-
ναι ὅτι ἐ θρωσκοῦντες ἐδὲ ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς, ἡμῖν μάλιστα χαλε-
πωῦσι· ἀλλ' ὅπῃ ἔχει τοῖς τετελευτηκόσιν αἴσθησις οὐδεμία τῶν ζώντων, οὕ-
τως ἀχάριστοι εἶεν ἂν μάλιστα, ἑαυτούς τε κακοῦντες, καὶ βαρέως φέ-
ροντες τὰς ξυμφορὰς κούφως ἢ καὶ μετρίως, μάλιστ' ἂν χαίζοιντε.
τὰ μὲν δὴ ἡμέτερα τελευτᾷ ἥδη ἔξει, ἅπερ καλλίστη γίγνεται ἀν-
θρώποις· ὥστε πρέπει αὐτὰ μᾶλλον κοσμεῖν ἢ θρηνεῖν. γυναικῶν δὲ
τῶν ἡμετέρων καὶ παίδων ἐπιμελήμυοι, καὶ πέμποντες, καὶ ἐνταῦθα
μὲν οὖν πρέποντες, τῶν τε πάλαι μάλιστ' ἂν εἶεν ἐν λήθῃ, καὶ ζῶν ἐν κάλ-
λιστον καὶ ῥᾳδότερον, καὶ ἡμῖν προσφιλέστερον. ταῦτα δὴ ἐκείνοις τοῖς
ἡμετέροις παρ' ἡμῶν ἀγγέλλειν. τῇ δὲ πόλει ἐδαιμονίζειν ἂν ὅ-
πως ἡμῖν καὶ παίδων καὶ ἡβέων ἐπιμελήσονται, τὸν μὲν παιδεύον-
τες κοσμίως, τὸν δὲ γηροτροφοῦντες ἀξίως. νῦν δὲ ἴσμεν ἅπερ καὶ ἐὰν
μὴ ἡμεῖς ἐδαιμονίζωμεν, ἱκανῶς ἐπιμελήσεται.

ΤΑΥΤΑ ἔφην, ὦ παῖδες καὶ γυναῖς καὶ τελευτησάντων, ἐκεί-
νοις ἐπίσκηψον ἡμῖν ἐπαγγέλλειν, καὶ ἐγὼ οἶς δ' ἁμαρτεῖν πρὸ δυμό-
τατα ἐπαγγέλλω· καὶ αὐτὸς δέομαι ἐκεῖνον, δὴ μὲν, μιμεῖσθαι

τοὺς

τοὺς * αὐτῶν· ἦν δὲ δικαίων ὑπὲρ αὐτῶν· οἷς ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ χαριζομένων ὑμᾶς καὶ ὀφειλησομένων, ὅπου ἄν ἕκαστος ἐνδέῃ ἐπιτυχεῖν ὑπουδαίου ἦν ἐκείνων. τῆς δὲ πόλεως ἴσως που καὶ αὐτοὶ τιμὴ ὀφείλεται, ὅτι νόμοις δημοῖ περὶ τοὺς ἦν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτησάντων παῖδάς τε καὶ χηνήτορας, ὀφειλεῖ που, καὶ διαφερόντως ἦν ἄλλων πολιτῶν προστάττειν φυλάττειν * ἀρχὴ ἤδη μείζων δοξῶν, ὅπως ἂν οἱ τούτων μὴ ἀδικῶνται πατέρες τε καὶ μητέρες. τοὺς δὲ παῖδας συνεχέτω αὐτὴ, προθυμουμένη ὅτι μάλιστ' ἄδηλον αὐτοῖς τε ἐφαίνεσθαι ἡμέτερα· ἐν παιδὸς ἡλικίαις καταστᾶσα αὐτοῖς αὐτὴ, ἔτι τε παιδὰς ὄσι, καὶ ἐπειδὰν εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴωσιν, * ἀποπέμπειν ἐπὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν, παιδολίᾳ κοσμήσασα· ἐνδεικνυμένη καὶ ἀναμιμησκουσα τὰ τοῦ παιδὸς ὀπτηδεύματα, ὄργανα τῆς παιδείας ἀρετῆς δι-δοῦσα· καὶ ἅμα οἴνου χάριν ἄρχειν δίκαια εἶναι ὀπὶ τῷ παιδὶ ἀν ἕστιαν, ἄρξοντα μετ' ἰσχύος ὅπλοις κεκοσμημένον. αὐτὸς δὲ τοὺς τελευτήσαντας τιμῶσα ἀεί ποτε ἐπιλείπει καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν, αὐτῇ τὰ νομιζόμενα ποιοῦσα κοινῇ πᾶσιν ἀεὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ ἰδίᾳ χάριν. προσ-τίθησι δὲ τούτοις ἀγῶνας γυμνικοὺς καὶ ἱππικοὺς παιδείας, καὶ μουσικῆς πάσης, καὶ ἀπλῶς ἦν μὲν τελευτησάντων, ἐν κληρονόμου καὶ υἱέος μοίρᾳ καθεστηκυῖα, ἦν δ' υἱέων, ἐν παιδὸς γονέων δὲ καὶ ἦν τοιούτων, ἐν ὀπαδοῦ πᾶσιν πάντων ὧνπερ πάντα χρόνον ὀπεμέλησαν ποιεμένη.

*Hîc & in proximè sequente loco Fic. ita vertit quasi legerit αὐτῆς, seu ἑαυτῆς.*

*Pro nominativo ἀρχὴ reponendus esse videtur dativus ἀρχῇ.*

*Pro participio ἀποπέμπουσα ponit ἀνακολούθως hoc ἀποπέμπειν*

μᾶλλον, ὧν χρὴ ἐνδυμουμένους, πρεσβύτερον φέρειν τὸν ξυμφορέα. τοῖς γὰρ τελευτήσασι καὶ τοῖς ζῶσιν οὕτως ἂν πρεσφιλέστατοι εἶεν, καὶ ῥᾷστοι θεραπεύειν τε καὶ θεραπεύεσθαι. νῦν δὲ ἡδὺ ὑμεῖς τε καὶ ἄλλοι πάντες, κοινῇ πᾶσι νόμον τὸν τετελευτηκότας ὑπολοφυρόμενοι, ἄπιτε.

Οὗτός σοι ὁ λόγος, ὦ Μενέξενε, Ἀσπασίας τῆς Μιλησίας ὃν ἐγὼ. ΜΕ. Νὴ Δία, ὦ Σώκρατες, μακαρίαν γε λέγεις τὸν Ἀσπασίαν. εἰ γοῦν ἔστι τοιούτους λόγους οἵους τ' ἐστὶ συνθέναι. ΣΩΚ. Ἀλλ' εἰ μὴ πιστεύεις, ἀκολούθει μετ' ἐμοῦ, καὶ ἀκούσῃ αὐτῆς λεγούσης. ΜΕ. Πολλοῦ γε, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐντετύχηκα Ἀσπασίᾳ, καὶ οἶδα οἵα ἐστί. ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἄγασαι αὐτὴν, καὶ νῦν χάριν ἔχεις τῷ λόγου αὐτῇ; ΜΕ. Καὶ πολλήν γε, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ χάριν ἔχω τούτου τοῦ λόγου ὁπόσην, ἢ ὁπόσην ὅστις σοὶ ὁ αὐτὸν καὶ μᾶλλον ἄγασαι αὐτόν· καὶ σὲ γε ἄλλων πολλὴν χάριν ἔχω τοῦ αὐτοῦ. ΣΩ. Εὖ ἂν ἔχοι, ἀλλ' ὅπως μου μὴ καταρᾷ, ἵνα καὶ αὖθίς σοι πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους παρ' αὐτῆς πολιτικοὺς ἀπαγγέλλω. ΜΕ. Θαῤῥῶν, ὦ Σώκρατες· μόνον ἀπάγγελλε. ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔσται.

ΤΕΛΟΣ.